

178

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 20 kwietnia 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych o przymusowym ubezpieczeniu budowli od ognia.

Na podstawie art. 2 ust. 1 dekretu z dnia 3 stycznia 1947 r. o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 72) zarządza się, co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepis wstępny.

§ 1. Używany w niniejszym rozporządzeniu skrót P.Z.U.W. oznacza Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

R o z d z i a ł II.

Przedmiot i zakres ubezpieczenia.

§ 2. Budowle, położone na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem wymienionych w § 3, podlegają przymusowemu ubezpieczeniu od ognia w P.Z.U.W.

§ 3. 1. Przymusowemu ubezpieczeniu od ognia nie podlegają budowle:

- a) stanowiące własność Państwa; podlegają jednak przymusowemu ubezpieczeniu od

ognia budowle stanowiące własność Państwa, związane z gospodarstwem rolnym w rozumieniu przepisów o podatku gruntowym;

- b) stanowiące własność państw obcych i zajmowane przez ambasady, poselstwa, konsulaty i inne przedstawicielstwa tych państw, z zastrzeżeniem wzajemności;
- c) fabryczne;
- d) narażone na wyjątkowo wysoki stopień niebezpieczeństwa pożaru, a w szczególności składy materiałów i wyrobów wybuchowych;
- e) o charakterze tymczasowym lub przeznaczone na rozbiórkę;
- f) opuszczone przez właścicieli i nieużytkowane.

2. Za budowle fabryczne uważa się pomieszczenia zakładów fabrycznych oraz inne pomieszczenia, tworzące z nimi jedną całość gospodarczą i leżące na terenie fabrycznym. Zakładami fabrycznymi w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są zakłady, w których produkcja odbywa się przy pomocy napędu mechanicznego o sile nie

mniejszej niż dziesięć koni mechanicznych lub też zatrudniające przynajmniej 15 robotników.

3. Za teren fabryczny uważa się obszar tworzący pod względem gospodarczym nieprzerwaną całość i służący potrzebom zakładu fabrycznego. Jeżeli budowla mieści częściowo zakład fabryczny, częściowo zaś przeznaczona jest na inne cele, nie będące w związku gospodarczym z zakładem fabrycznym, uznaje się ją za fabryczną tylko wówczas, gdy przynajmniej w połowie zajęta jest dla celów fabrycznych.

4. Za budowle o charakterze tymczasowym uważa się budowle:

- a) wzniesione na cudzym gruncie bez tytułu dzierżawy lub użytkowania tegoż gruntu;
- b) znajdujące się na dzierżawionym lub użytkowanym gruncie w ostatnim roku przed ukończeniem dzierżawy lub użytkowania tegoż gruntu;
- c) mające charakter tymczasowy z samego przeznaczenia.

5. Za budowle przeznaczone na rozbiórkę uważa się budowle:

- a) nie nadające się do normalnego użytkowania z powodu złego stanu;
- b) przeznaczone do usunięcia z gruntu, na którym się znajdują, na skutek umowy bądź też z innych względów;
- c) przeznaczone na rozbiórkę na skutek zarządzenia władzy.

R o z d z i a ł III.

Zakres odpowiedzialności P.Z.U.W.

§ 4. 1. P.Z.U.W. odpowiada za szkodę zrządzoną w ubezpieczonej budowli przez pożar. Szkada ta musi polegać na utracie lub zmniejszeniu się wartości budowli z powodu jej zniszczenia lub uszkodzenia przez bezpośrednie lub pośrednie działanie ognia lub wskutek zastosowania środków, mających na celu gaszenie pożaru lub ocalenie mienia.

2. P.Z.U.W. odpowiada również za szkodę zrządzoną w ubezpieczonej budowli przez uderzenie pioruna, eksplozję gazu świetlnego wszelkiego rodzaju, nawet wówczas, gdy gaz jest używany do innych celów niż do oświetlenia, tudzież za szkodę zrządzoną w ubezpieczonej budowli wskutek wybuchu kotłów parowych lub wskutek eksplozji materiałów wybuchowych oraz za szkodę wywołaną przymusowym lądowaniem lub upadkiem samolotu. W tych przypadkach stosuje się odpowiednio przepis ust. 1 zdanie drugie.

3. P.Z.U.W. pokrywa nadto koszty ratowania ubezpieczonej budowli (§ 23 ust. 4).

§ 5. P.Z.U.W. nie odpowiada za szkodę, spowodowaną umyślnie przez właściciela budowli lub wynikłą z jego rażącego niedbalstwa, a także za szkodę wynikłą wskutek:

- a) działań wojennych;
- b) rozruchów i innych zaburzeń masowych o przebiegu gwałtownym,
- c) nadzwyczajnych wypadków żywiołowych, jak trzęsienie, zapadanie lub usuwanie się ziemi itp.

R o z d z i a ł IV.

Zgłaszanie budowli do przymusowego ubezpieczenia.

§ 6. 1. Właściciel budowli, podlegającej przymusowemu ubezpieczeniu, obowiązany jest w ciągu miesiąca od rozpoczęcia jej użytkowania lub doprowadzenia do stanu używalności zgłosić budowlę do ubezpieczenia w zarządzie gminnym (miejskim) lub u inspektora powiatowego P.Z.U.W. Właściciel budowli obowiązany jest również zgłosić w zarządzie gminnym (miejskim) lub u inspektora powiatowego P.Z.U.W. wszelkie zmiany, dotyczące budowli już ubezpieczonych (dobudowanie, przebudowanie, zmiana konstrukcji, zmiana właściciela budowli, przejście jej do kategorii wymienionych w § 3) w ciągu miesiąca od chwili zajścia tych zmian. W zgłoszeniu, którego wzór ustala P.Z.U.W., należy określić położenie budowli, jej przeznaczenie, materiał ścian i pokrycia dachowego, wymiary, wiek i stan, jakość wykonania (kategorię) oraz wartość budowli. Zarząd gminny (miejski) obowiązany jest zgłoszenie niezwłocznie przesłać inspektorowi powiatowemu P.Z.U.W. Zarząd gminny (miejski) lub inspektor powiatowy P.Z.U.W. jest obowiązany wydać zgłaszającemu zaświadczenie o zgłoszeniu.

2. Niezależnie od indywidualnych zgłoszeń właścicieli budowli zarząd gminny (miejski) obowiązany jest po upływie każdego kwartału sprawdzić, czy wszystkie nowowzniesione budowle oraz zmiany w budowlach zostały zgłoszone, a niezgłoszone — zgłosić z urzędu do inspektora powiatowego P.Z.U.W. Zgłoszenia te powinny być dokonane na drukach, ustalonych i dostarczonych przez P.Z.U.W.

3. P.Z.U.W. służy prawo sprawdzania przez swoje organa, czy wszystkie budowle danej miejscowości zostały zgłoszone do ubezpieczenia i dokonywania z urzędu rejestracji nowowzniesionych a niezgłoszonych budowli oraz zmian w budowlach istniejących.

R o z d z i a ł V.**Początek odpowiedzialności P.Z.U.W.**

§ 7. 1. Budowlę uważa się za ubezpieczoną od godz. 12-ej w południe następnego dnia po jej zgłoszeniu (§ 6 ust. 1) bądź po zarejestrowaniu przez organ P.Z.U.W. (§ 6 ust. 3) na sumę oszacowania ustaloną przez P.Z.U.W. zgodnie z przepisami § 10 ust. 1. Jeżeli podana w zgłoszeniu przez właściciela wartość budowli jest wyższa od sumy oszacowania ustalonej przez P.Z.U.W., to do czasu otrzymania przez właściciela dowodu ubezpieczenia P.Z.U.W. odpowiada w razie pożaru za szkody w stosunku do zgłoszonej sumy, jednak tylko w wysokości nie przekraczającej rzeczywistej wartości.

2. Jeżeli zgłoszenia dokonał zarząd gminny (miejski), odpowiedzialność P.Z.U.W. w wysokości ustalonej w myśl § 10 ust. 1 rozpoczyna się o godz. 12-ej w południe następnego dnia po otrzymaniu zgłoszenia przez P.Z.U.W. W razie wysłania zgłoszenia przez zarząd gminny (miejski) pocztą, za datę otrzymania zgłoszenia przez P.Z.U.W. uważa się datę stempla pocztowego.

3. Jeżeli budowlę, nie podlegającą przymusowemu ubezpieczeniu (§ 3), zgłoszono w sposób wskazany w § 6 ust. 1 bądź w trybie wskazanym w § 6 ust. 2, to P.Z.U.W. ponosi odpowiedzialność za szkodę w tej budowlu tylko w takim przypadku, gdy właścicielowi przesłano na to dowód ubezpieczenia.

R o z d z i a ł VI.**Koniec odpowiedzialności P.Z.U.W.**

§ 8. 1. Odpowiedzialność P.Z.U.W. ustaje z chwilą przystąpienia do rozbiórki budowli lub doręczenia zawiadomienia władzy o zarządzeniu rozbiórki.

2. Przepis ust. 1 nie ma jednak zastosowania do budowli przeniesionej przez właściciela na inne miejsce w obrębie tej samej miejscowości. Odpowiedzialność P.Z.U.W. rozciąga się również w granicach obowiązującej sumy ubezpieczenia rozebranej budowli na budowlę inną tego samego przeznaczenia, lecz do ubezpieczenia nie zgłoszoną, jeżeli budowla ta została wzniesiona na tej samej nieruchomości, a do chwili zajścia szkody stosunek ubezpieczenia rozebranej budowli nie został rozwiązany (§ 9 ust. 2).

§ 9. 1. Jeżeli budowla przeszła do kategorii, wymienionych w § 3 ust. 1 lit. a, b i f, stosunek ubezpieczenia rozwiązuje się z samego prawa z chwilą zaistnienia zmian.

2. W razie przejścia budowli do kategorii, wymienionych w § 3 ust. 1 lit. c, d i e, stosunek

ubezpieczenia rozwiązuje się z chwilą doręczenia właścicielowi budowli przez P.Z.U.W. zawiadomienia o rozwiązaniu stosunku ubezpieczenia, z wyjątkiem jednak przypadków przewidzianych w § 8 ust. 1.

R o z d z i a ł VII.**Oszacowanie budowli, podlegających przymusowemu ubezpieczeniu.**

§ 10. 1. Inspektor powiatowy P.Z.U.W., na podstawie danych zawartych w zgłoszeniu, sprawdzonych w miarę potrzeby na gruncie, lub na podstawie oszacowania bądź przeszacowania budowli na gruncie; ustala sumę ubezpieczenia według obowiązujących norm szacunkowych. Ustalenie sumy ubezpieczenia powinno być dokonane w ciągu jednego miesiąca od daty otrzymania zgłoszenia bądź od daty zarejestrowania przez organ P.Z.U.W. Jeżeli zachodzi konieczność uzupełnienia danych zawartych w zgłoszeniu, ustalenie sumy ubezpieczenia może nastąpić w ciągu dwóch miesięcy od daty zgłoszenia.

2. P.Z.U.W. w każdym czasie dokonać może ponownego oszacowania na gruncie budowli podlegającej przymusowi ubezpieczenia i ustalenia sumy ubezpieczenia, a co 10 lat obowiązany jest dokonać na gruncie rewizji ubezpieczeń celem sprawdzenia stanu ubezpieczonych budowli i uwzględnienia zmian nie zgłoszonych. Takie rewizje ubezpieczeń mogą być dokonywane również według uznania P.Z.U.W. niezależnie od 10-letniego terminu.

3. W stosunku do budowli miejskich, willowych, kościołów oraz takich, dla których dane, wymienione w zgłoszeniu (§ 6 ust. 1 i 2), nie są wystarczające do ustalenia sumy ubezpieczenia, P.Z.U.W. obowiązany jest ustalić sumę ubezpieczenia w terminie dwóch miesięcy od daty zgłoszenia na podstawie oszacowania dokonanego na gruncie.

4. P.Z.U.W. jest również obowiązany dokonać oszacowania budowli na gruncie na żądanie właściciela budowli. Oszacowanie ma być dokonane najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od zgłoszenia żądania inspektorowi powiatowemu.

§ 11. Oszacowania budowli w myśl § 10 ust. 1, 2 i 3 P.Z.U.W. dokonywa bezpłatnie. Za oszacowanie na gruncie dokonane na żądanie właściciela w myśl § 10 ust. 4 P.Z.U.W. pobiera opłaty. Tabelę tych opłat P.Z.U.W. obowiązany jest ogłosić w Monitorze Polskim.

§ 12. 1. Oszacowanie powinno odpowiadać wartości odbudowy, ustalonej na podstawie norm szacunkowych z uwzględnieniem cen materiałów

budowlanych i robocizny w danej miejscowości oraz stopnia zużycia budowli w chwili oszacowania. Korzystnego położenia budowli i wartości ziemi nie bierze się w rachubę. Nie uwzględnia się również murów piwnicznych i fundamentów, znajdujących się poniżej poziomu gruntu, chyba że chodzi o zamieszkałe sutereny.

2. Przedmioty ruchome, przymocowane do budowli na stałe, oraz urządzenia wewnętrzne młynów i wiatraków, podlegających przymusowemu ubezpieczeniu uwzględnia się przy oszacowaniu tylko na pisemne żądanie właściciela budowli. Właścicielowi służy prawo wypowiedzenia ubezpieczenia tychże przedmiotów na piśmie u inspektora powiatowego P.Z.U.W. na dwa miesiące przed upływem roku kalendarzowego.

3. W razie zmiany cen materiałów budowlanych i robocizny — P.Z.U.W. dokonywa odpowiedniej ogólnej zmiany sum oszacowania. Zmianę ogłasza się w Monitorze Polskim i podaje się do wiadomości właścicielom budowli w poszczególnych miejscowościach za pomocą publicznych obwieszczeń. Zmiana sumy oszacowania obowiązuje od daty podanej w ogłoszeniu w Monitorze Polskim. Od tej daty ulegają również odpowiedniej zmianie składki i odszkodowania; zmiana składek powinna być uwzględniona w najbliższych rejestrach składek. Na żądanie jednak właściciela budowli P.Z.U.W. obowiązany jest w przypadku dokonania ogólnej zmiany oszacowania — do przeszacowania budowli na gruncie.

§ 13. 1. Organ P.Z.U.W. dokonujący oszacowania lub przeszacowania na gruncie obowiązany jest wezwać do wzięcia udziału w oszacowaniu obecnego na miejscu właściciela budowli lub osobę przez niego upoważnioną, a w razie nieobecności — jednego z domowników. Gdyby wymienionych osób na miejscu nie było lub gdyby nie chciały wziąć udziału w oszacowaniu, organ P.Z.U.W. dokonywa oszacowania bez ich udziału, czyniąc o tym wzmiankę w akcie szacunkowym.

2. Organ P.Z.U.W. dokonujący oszacowania winien posiadać odpowiednie upoważnienie i na żądanie okazać je organom władz gminnych i państwowych, tudzież osobom uprawnionym do brania udziału w oszacowaniu.

3. Osoby uprawnione do brania udziału w oszacowaniu mogą żądać okazania obowiązujących norm oszacowania, taryfy składek, tudzież zaznaczenia w akcie szacunkowym ich oświadczeń co do wartości budowli.

§ 14. 1. W ciągu miesiąca po ustaleniu sumy ubezpieczenia na podstawie zgłoszenia lub oszacowania na gruncie P.Z.U.W. bezpośrednio lub za pośrednictwem zarządu gminnego (miejskiego)

przesyła właścicielowi budowli dowód ubezpieczenia, w którym powinna być podana suma ubezpieczenia wszystkich budowli, tworzących oddzielną nieruchomość, oraz przypadająca za ich ubezpieczenie składka roczna. Dowód ubezpieczenia winien być sporządzony według wzoru zatwierdzonego przez władzę nadzorczą.

2. Jeżeli właściciel budowli nie zgadza się na sumę ubezpieczenia ustaloną przez P.Z.U.W., może w ciągu miesiąca od chwili otrzymania dowodu ubezpieczenia wnieść sprzeciw do inspektora powiatowego P.Z.U.W., podając zarazem sumę, na jaką — jego zdaniem — budowla winna być oszacowana. Niewysłanie odpowiedzi przez inspektora powiatowego P.Z.U.W. w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania sprzeciwu uważa się za przyjęcie wniosku właściciela budowli. Jeżeli natomiast inspektor powiatowy P.Z.U.W. w ciągu tego czasu wyśle odpowiedź odmowną, właściciel budowli może w ciągu dwóch tygodni od otrzymania takiej odpowiedzi żądać ostatecznego ustalenia sumy ubezpieczenia przez komisję szacunkową, złożoną z rzeczoznawcy, wyznaczonego przez siebie, przedstawiciela P.Z.U.W. oraz rozjemcy, wybranego przez obie strony lub w braku zgody wyznaczonego przez przewodniczącego powiatowej rady narodowej lub prezydenta miasta (burmistrza). Komisja szacunkowa sporządza protokół, w którym wymienia ustaloną przez siebie sumę oszacowania. Każda ze stron ponosi koszty wynagrodzenia wyznaczonego przez siebie rzeczoznawcy, koszty zaś wynagrodzenia rozjemcy ponoszą obie strony po połowie. Do czasu ustalenia sumy ubezpieczenia przez komisję szacunkową, obowiązuje suma ubezpieczenia podana w dowodzie ubezpieczenia.

R o z d z i a ł VIII.

S k ł a d k i.

§ 15. 1. Do uiszczenia składek obowiązani są właściciele przymusowo ubezpieczonych budowli. Składki oblicza się na podstawie taryf ogłoszonych w Monitorze Polskim.

2. Składki posiadają charakter opłat publicznych. W stosunku do składek mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 3, 4, 7, 11, 12, ust. 1—4, 6, 13, 17, 23, 25, 26 ust. 1, 27—30, 33, 34, 36, 38, 40, 43 i 44 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 173). Zaległe składki podlegają przymusowemu ściągnięciu od dłużnika w trybie egzekucji administracyjnej wraz z należnościami ubocznymi.

3. O wysokości przypadających do zapłaty składek zawiadamia się osoby obowiązane do ich uiszczenia przez wyłożenie w zarządach gminnych (miejskich) rejestrów składek do wglądu

zainteresowanych i podanie tego faktu do wiadomości publicznej w sposób przyjęty w danej gminie. Datę podania do wiadomości publicznej o wyłożeniu rejestrów składek odnotowuje zarząd gminny (miejski) w rejestrze. Składki płatne są w dwóch równych ratach półrocznych, a mianowicie: I rata w ciągu miesiąca kwietnia, II rata w czasie od 15 października do 15 listopada każdego roku. Jeżeli o wyłożeniu rejestrów w zarządach gminnych (miejskich) podano do publicznej wiadomości w terminie krótszym, aniżeli dni 14 przed terminem płatności składek, lub w terminie późniejszym, wówczas składki płatne są w ciągu dni 30, licząc od dnia następnego po ogłoszeniu. Składki powinny być uiszczone w zarządzie gminnym (miejskim). P.Z.U.W. może za zezwoleniem władzy nadzorczej, w granicach przeznaczonych na to funduszy, powierzyć pobór składek specjalnym poborcom, zaopatrzonemu przez P.Z.U.W. w odpowiednie upoważnienia, poświadczane przez powiatowe władze administracji ogólnej. Powierzenie poboru składek specjalnym poborcom nie narusza przepisów o egzekucji składek.

4. Składki oblicza się za pełne miesiące od daty, ustalonej w myśl § 7 jako początek odpowiedzialności P.Z.U.W.; miesiąc rozpoczęty liczy się za cały.

5. P.Z.U.W. w granicach oznaczonych przez władzę nadzorczą może umorzyć z urzędu lub na prośbę dłużnika w całości lub części zaległą składkę wraz z dodatkami za zwłokę, jeżeli powodem zaległości jest stwierdzone ubóstwo dłużnika. Częściowe umorzenie zaległych składek może nastąpić pod warunkiem uiszczenia reszty zaległości.

§ 16. 1. Jeżeli na skutek zmiany wartości przymusowo ubezpieczonych budowli suma ubezpieczenia uległa zmniejszeniu lub zwiększeniu, P.Z.U.W. uwzględni różnicę składki od daty zgłoszenia bądź zarejestrowania zmiany w trybie wskazanym w § 6.

2. W razie rozbiórki budowli P.Z.U.W. zwraca składki od daty zawiadomienia P.Z.U.W. o rozbiórce, w razie zaś rozwiązania stosunku ubezpieczenia z powodu przejścia budowli do kategorii wymienionych w § 3 P.Z.U.W. zwraca składki od daty rozwiązania ubezpieczenia.

3. P.Z.U.W. zwraca również od daty zgłoszenia różnicę składki przypadającą na korzyść właściciela budowli z powodu zmiany materiału ścian i pokrycia budowli.

4. Jeżeli skutkiem zmiany w budowlu zwiększa się niebezpieczeństwo, P.Z.U.W. pobiera składki odpowiadające zwiększonemu niebezpie-

czeństwu od daty, w której zwiększenie niebezpieczeństwa nastąpiło.

§ 17. Zarządy gminne (miejskie) obowiązane są w terminie do dwóch tygodni wnosić pobrane składki bezpośrednio do kas P.Z.U.W. lub za pośrednictwem wskazanych przez P.Z.U.W. instytucji bankowych. Władze nadzorcze nad zarządami gminnymi (miejskimi) czuwają nad prawidłowym poborem składek przez zarządy gminne (miejskie) oraz nad przekazywaniem pobranych składek w przepisany termin. P.Z.U.W. ma prawo kontrolować przez własne organa lub przez osoby specjalnie do tego upoważnione wpływ składek w zarządach gminnych (miejskich).

§ 18. 1. Za czynności związane z wykonywaniem przymusowego ubezpieczenia i za pobór składek zarządy gminne (miejskie) otrzymują wynagrodzenie w wysokości 3% od pobranych przez nie składek.

2. Za zezwoleniem władzy nadzorczej i w granicach ustalonych przez tę władzę P.Z.U.W. może ponadto wypłacać zarządom gminnym (miejskim) wynagrodzenie dla funkcjonariuszy gminnych (miejskich) zatrudnionych w sposób szczególnie przy poborze składek.

3. Zarządy gminne (miejskie), które nie przeprowadzają poboru składek (§ 15 ust. 3), otrzymują za czynności związane z wykonywaniem przymusowego ubezpieczenia wynagrodzenie w wysokości 1% składek pobranych na terenie danej gminy.

§ 19. Prawomocny akt władzy administracji ogólnej, ustalający wysokość braków pieniężnych, powstałych z winy członków bądź organów inkasujących zarządu gminnego (miejskiego), stanowi tytuł egzekucyjny, uprawniający P.Z.U.W. do prowadzenia egzekucji sądowej przeciwko tejże gminie.

R o z d z i a ł IX.

Zmiana własności, wydzierżawienie, upadłość.

§ 20. 1. Na stosunek ubezpieczenia nie wpływa ani zmiana w osobie właściciela ubezpieczonej budowli, ani jej wydzierżawienie, ani też ogłoszenie upadłości w stosunku do właściciela budowli. W razie przejścia tytułu własności na inną osobę nowy właściciel wstępuje w prawa i obowiązki poprzedniego właściciela.

2. Nowy właściciel jest obowiązany w ciągu miesiąca zawiadomić o zmianie własności zarząd gminny (miejski) lub inspektora powiatowego P.Z.U.W.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania w przypadku przewidzianym w § 9 ust. 1.

R o z d z i a ł X.

Obowiązki właściciela w razie zajścia szkody.

§ 21. 1. W razie pożaru lub innych wypadków przewidzianych w § 4 właściciel budowli obowiązany jest w miarę możliwości starać się o zmniejszenie szkody. Jeżeli właściciel budowli rozmyślnie nie wypełni tego obowiązku lub dopuści się rażącego niedbalstwa, to P.Z.U.W. może zmniejszyć odszkodowanie o taką kwotę, o jaką byłaby zmniejszona szkoda w razie należytego spełnienia obowiązku.

2. O zajściu szkody właściciel budowli powinien zawiadomić zarząd gminny (miejski) lub inspektora powiatowego P.Z.U.W. niezwłocznie, gdy się o niej dowie. Jeżeli zawiadomienie wysłano w ciągu dziesięciu dni od zajścia szkody, obowiązek ten uważa się za spełniony. Zarząd gminny (miejski) zawiadamia niezwłocznie inspektora powiatowego P.Z.U.W. o każdej szkodzie, która doszła do jego wiadomości.

3. Do czasu ustalenia wysokości szkody nie wolno bez zezwolenia organów P.Z.U.W. zmieniać stanu, spowodowanego szkodą, chyba że zmiana leży w interesie publicznym lub jest niezbędna dla zmniejszenia szkody. P.Z.U.W. nie może ze skutkiem prawnym powoływać się na ten przepis, jeżeli w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania zawiadomienia o zajściu szkody nie przystąpił do jej ustalenia.

4. Właściciel budowli obowiązany jest ułatwić organom P.Z.U.W. przeprowadzenie wszelkich dochodzeń, niezbędnych dla ustalenia szkody i jej rozmiarów oraz udzielić wszelkich potrzebnych w tym celu wyjaśnień.

5. W razie zaginięcia podczas wypadku rozebranych części budowli właściciel obowiązany jest najpóźniej w terminie tygodniowym zawiadomić o tym miejscowe władze milicji obywatelskiej, wyszczególniając zaginione przedmioty.

6. W razie niespełnienia przez właściciela budowli któregokolwiek z obowiązków, wymienionych w ust. 1 do 5, jeżeli to nastąpiło wskutek złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa, P.Z.U.W. wolny będzie od obowiązku odszkodowania. P.Z.U.W. wolny będzie również od obowiązku odszkodowania w całości lub w części, jeżeli spowodowane złym zamiarem lub rażącym niedbalstwem naruszenie przez właściciela budowli obowiązków, wymienionych w ust. 2 do 5, było przyczyną do ustalenia przyczyny pożaru lub wysokości odszkodowania.

R o z d z i a ł XI.

Ustalenie wysokości odszkodowania.

§ 22. 1. Szacowania szkód w budowlach podlegających przymusowemu ubezpieczeniu dokonuje P.Z.U.W. w obecności przedstawiciela właściciwego miejscowo związku samorządu terytorialnego oraz właściciela budowli. Nieobecność przedstawiciela samorządu terytorialnego lub właściciela budowli nie wstrzymuje postępowania mającego na celu likwidację szkody.

2. Dochodzenie celem ustalenia wysokości odszkodowania wszczynają P.Z.U.W. najpóźniej w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania przez inspektora powiatowego P.Z.U.W. zawiadomienia o zajściu szkody.

§ 23. 1. Odszkodowanie ustala się według rzeczywistej szkody. Szkodę oblicza się na podstawie norm szacunkowych z uwzględnieniem cen materiałów budowlanych i robocizny w danej miejscowości oraz stopnia zużycia budowli w chwili zajścia szkody.

2. Odszkodowanie nie może przewyższać sumy ubezpieczenia. Jeżeli wartość budowli w chwili zajścia szkody przewyższa sumę ubezpieczenia budowli, odszkodowanie ustala się w takim stosunku do wysokości szkody, w jakim znajduje się suma ubezpieczenia budowli do wartości budowli.

3. Za wartość budowli w chwili zajścia szkody uważa się koszt jej odbudowy ustalony na podstawie norm szacunkowych z uwzględnieniem cen materiałów budowlanych i robocizny w danej miejscowości oraz stopnia zużycia budowli w chwili zajścia szkody. Jeżeli budowla w chwili zajścia szkody przeznaczona była na rozbiórkę, za wartość budowli uważa się tylko wartość materiału z rozbiórki.

4. P.Z.U.W. zwraca niezbędne i udowodnione koszty ratowania. Koszty te łącznie z sumą odszkodowania nie mogą przekraczać sumy ubezpieczenia. Jeżeli jednak koszty ratowania poniesiono wskutek akcji zarządzanej przez organ P.Z.U.W., to P.Z.U.W. zwraca je nawet wtedy, gdy wraz z odszkodowaniem przekraczają sumę ubezpieczenia. Gdy poniesiono łącznie koszty dla ratowania budowli ubezpieczonej w P.Z.U.W. oraz dla ratowania innego mienia, P.Z.U.W. zwraca koszty ratowania w takim stosunku, w jakim wartość ubezpieczonej w P.Z.U.W. budowli pozostaje do ogólnej wartości ratowanego mienia.

5. W razie braku zgody ze strony właściciela budowli na wysokość odszkodowania, ustaloną przez P.Z.U.W., właściciel budowli może zażądać, aby wysokość tę ustaliła komisja szacunkowa

przy zachowaniu przepisów postępowania przewidzianych w § 14 ust. 2 dla ustalenia sumy ubezpieczenia. Spory o prawo do odszkodowania nie podlegają orzecznictwu komisji szacunkowej. W braku zgody stron na orzeczenie komisji szacunkowej, właściciel budowli może dochodzić swych roszczeń na drodze sądowej.

R o z d z i a ł XII.

Płatność odszkodowania.

§ 24. 1. P.Z.U.W. wypłaca odszkodowanie właścicielowi budowli w ciągu miesiąca od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie. Jeżeli dochodzenia w celu ustalenia wysokości odszkodowania nie mogą być ukończone przed upływem miesiąca bez winy P.Z.U.W., to odszkodowanie wypłacić należy w ciągu dwóch tygodni po ukończeniu dochodzeń, jednakże i w tym przypadku bezsporną część odszkodowania należy wypłacić w terminie miesięcznym. P.Z.U.W. może wstrzymać wypłatę odszkodowania do czasu zakończenia przez władze sądowe lub prokuratorskie postępowania karnego, prowadzonego w sprawie przyczyny pożaru, jeżeli ustalenie przyczyny pożaru jest przedmiotem dochodzeń władz sądowych lub prokuratorskich i zachodzi podejrzenie, że pożar powstał z przyczyny, uzasadniającej odmowę wypłaty odszkodowania.

2. Jeżeli właściciel budowli zgłosi inspektorowi powiatowemu P.Z.U.W., że odszkodowanie ma być użyte na odbudowę, lub też jeżeli na budowli ciążyą prawa rzeczowe, a uprawnione osoby, które zgłosiły te prawa inspektorowi powiatowemu P.Z.U.W., nie godzą się na jednorazową wypłatę odszkodowania, to odszkodowanie wypłaca się w miarę odbudowy w dwóch równych ratach, z których pierwsza płatna jest po ustaleniu szkody zgodnie z ust. 1, druga po dokonaniu odbudowy w wartości nie mniejszej od sumy odszkodowania. Jeżeli wartość dokonanej odbudowy jest mniejsza od sumy odszkodowania, P.Z.U.W. wypłaca ostatnią ratę w granicach wartości odbudowy. Pozostałą część odszkodowania, jak również nie wypłaconą część odszkodowania w przypadku, gdy odbudowa nie została dokonana w ciągu dwóch lat od daty wypłacenia pierwszej raty, P.Z.U.W. wypłaca z uwzględnieniem przepisów ust. 4 i 5.

3. Częściową oraz całkowitą odbudowę stwierdza inspektor powiatowy P.Z.U.W. lub zarząd gminny (miejski). W razie sporu co do wartości odbudowy, właściciel budowli może żądać, aby wartość tę ustaliła komisja szacunkowa przewidziana w § 14 ust. 2.

4. Jeżeli odszkodowanie ma być wypłacone w miarę odbudowy (ust. 2) lub też jeżeli zostanie

stwierdzone, że odbudowa została wykonana, to odszkodowanie nie podlega sądowemu ani administracyjnemu zajęciu, a zajęcia już na nim dokonane oraz przelewy i winkulacje stają się bezskuteczne. Przepis ten nie ma zastosowania, gdy wierzyciel udzielił właścicielowi kredytu lub materiału na odbudowę i odbudowa zostanie dokonana, jak również nie wyklucza możliwości dochodzenia pretensji wierzycieli właściciela budowli lub cesjonariuszów do nie wypłaconej części odszkodowania, gdy odbudowa nie została dokonana w ciągu dwóch lat od daty wypłacenia pierwszej raty lub też gdy wartość odbudowy jest mniejsza od sumy odszkodowania. W tym ostatnim przypadku dotyczyć to będzie tylko różnicy między sumą odszkodowania a wartością odbudowy.

5. Jeżeli na budowli ciążyą prawa rzeczowe, a uprawnione osoby, które zgłosiły te prawa inspektorowi powiatowemu P.Z.U.W., nie godzą się na jednorazową wypłatę odszkodowania, to, o ile odbudowa jest niemożliwa lub też właściciel budowli odbudować jej nie zamierza, P.Z.U.W. wypłaca odszkodowanie na zasadzie obowiązujących przepisów prawnych z uwzględnieniem wpisów do ksiąg wieczystych.

6. Przepisy zawarte w ust. 2, 4 i 5 nie naruszają odmiennych przepisów prawnych, wydanych w tym względzie dla instytucji kredytu publicznego.

7. Jeżeli w wypłacie odszkodowania jednorazowo lub w ratach nastąpiła zwłoka z winy P.Z.U.W., właścicielowi budowli należą się odsetki w wysokości obowiązującej dla zwrotu nadpłaconych składek.

R o z d z i a ł XIII.

Przejście praw do odszkodowania na rzecz P.Z.U.W. Zwrot odszkodowania.

§ 25. 1. Z chwilą wypłaty odszkodowania na P.Z.U.W. przechodzą wszelkie prawa do odszkodowania, służące pogorzalcowi w stosunku do osób trzecich, do wysokości wypłaconej sumy.

2. Gdyby właściciel mienia, które uległo pożarowi, zrzekł się bez zgody P.Z.U.W. swego prawa do odszkodowania albo do zabezpieczenia pretensji, mogących mu przysługiwać w stosunku do osób trzecich, P.Z.U.W. będzie wolny od obowiązku wypłaty odszkodowania, jeżeli odszkodowanie mogło być od osób trzecich uzyskane.

3. Jeżeli po wypłacie odszkodowania przez P.Z.U.W. wykryta zostanie sądownie taka okoliczność, która na mocy przepisów niniejszego rozporządzenia pozbawia pogorzańca prawa do odszkodowania, wówczas jest on obowiązany na żądanie zwrócić P.Z.U.W. otrzymaną sumę odszkodowania oraz poniesione przez P.Z.U.W. koszty oszacowania szkody wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wypłaty.

R o z d z i a ł XIV.**Roszczenia o odszkodowanie.**

§ 26. 1. Pozew o odszkodowanie może być wniesiony do sądu, w którego okręgu znajduje się budowla.

2. Wszystkie roszczenia o odszkodowanie przedawniają się z upływem pięciu lat od dnia zajścia szkody.

3. Jednakże roszczenia o wypłatę odszkodowania nie można dochodzić na drodze sądowej po upływie roku od dnia otrzymania:

- a) zawiadomienia P.Z.U.W. o nieuznaniu roszczenia do odszkodowania;
- b) zawiadomienia P.Z.U.W. o wysokości przyznanego odszkodowania, na które właściciel budowli się nie zgadza;
- c) orzeczenia komisji szacunkowej (§ 23 ust. 5) lub
- d) oświadczenia P.Z.U.W., że nie zgadza się na orzeczenie komisji szacunkowej.

4. P.Z.U.W. albo, w przypadku przewidzianym w § 23 ust. 5, komisja szacunkowa powinny w zawiadomieniu zwrócić uwagę właścicielowi na termin wniesienia pozwu i na skutki prawne, połączone z zaniedbaniem tego terminu. Gdyby w zawiadomieniu nie zwrócono uwagi na te okoliczności, to roczny termin nie biegnie.

R o z d z i a ł XV.**Potrącenia.**

§ 27. 1. P.Z.U.W. ma prawo potrącić z odszkodowania należne, a nie uiszczone przez ubezpieczającego, składki z tytułu ubezpieczenia w P.Z.U.W. należące do niego mienia.

2. Jeżeli ubezpieczony zalega z zapłatą dwóch lub więcej półrocznych rat składki, to w wypadku szkody P.Z.U.W. może zmniejszyć przypadające odszkodowanie, nie więcej jednak niż o 25%.

R o z d z i a ł XVI.**Odpowiedzialność P.Z.U.W po zajściu szkody.**

§ 28. W przypadku częściowej szkody w budowlach P.Z.U.W. odpowiada za szkodę, wynikłą z późniejszego wypadku, na zasadzie dotychczasowego dowodu ubezpieczenia, jednakże tylko do wysokości reszty sumy ubezpieczenia, pozostałej po potrąceniu pierwotnego odszkodowania.

R o z d z i a ł XVII.**Zmiana miejsca zamieszkania albo siedziby prawnej właściciela ubezpieczonego mienia.**

§ 29. Jeżeli właściciel ubezpieczonych przymusowo budowli zmienił miejsce zamieszkania

albo swą siedzibę prawną i nie zawiadomił o tym P.Z.U.W., to wszelkie pisma będą kierowane do ostatnio znanego P.Z.U.W. miejsca zamieszkania lub prawnej siedziby właściciela i będą uważane za ważne doręczone po upływie 7 dni od daty ich nadania na pocztę.

R o z d z i a ł XVIII.**Zażalenie na organa P.Z.U.W.**

§ 30. Właściciel ubezpieczonej przymusowo budowli może wnieść zażalenie na decyzję organów P.Z.U.W. do naczelnego dyrektora P.Z.U.W. w ciągu miesiąca od dnia otrzymania decyzji. Od decyzji naczelnego dyrektora w sprawach, co do których nie jest przewidziane prawo wytoczenia powództwa, można wnieść zażalenie do władzy nadzorczej w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji. W razie uchylecia przez władzę nadzorczą decyzji, naczelny dyrektor wydaje nową decyzję, kierując się zasadami, zawartymi w orzeczeniu władzy nadzorczej.

R o z d z i a ł XIX.**Kapitały i fundusze.**

§ 31. 1. P.Z.U.W. w dziale przymusowych ubezpieczeń tworzy następujące kapitały i fundusze:

- a) kapitał zapasowy;
- b) fundusz akcji zapobiegawczej.

2. Kapitał zapasowy tworzy się z odliczeń od składek, zebranych z tytułu przymusowego ubezpieczenia budowli w następującej wysokości:

- a) do chwili osiągnięcia przez kapitał zapasowy 50% sumy najwyższego rocznego przypisu składek w ostatnim trzechleciu, na kapitał zapasowy odlicza się 5% składek;
- b) z chwilą przekroczenia przez kapitał zapasowy 50% najwyższego rocznego przypisu składek w ostatnim trzechleciu, odliczanie części składek na kapitał zapasowy ustaje i będzie wznowione, jeżeli po zamknięciu bilansowym roku poprzedniego kapitał zapasowy wskazanej wysokości nie osiąga.

3. Poza tym na kapitał zapasowy przeznaczają się część nadwyżek zgodnie z § 32.

4. Kapitał zapasowy służy na pokrycie niedoboru, wynikającego z zamknięć rachunkowych.

5. Fundusz akcji zapobiegawczej tworzy się z nadwyżek zgodnie z § 32.

R o z d z i a ł XX.**Podział nadwyżek.**

§ 32. Nadwyżkę funduszy, jaka pozostanie przy końcu każdego roku w dziale przymusowych ubezpieczeń, po pokryciu wszystkich wydatków i zobowiązań i po dokonaniu odliczeń na kapitał zapasowy, rozdziela się w sposób następujący:

- a) 70% przelewa się na kapitał zapasowy;
- b) 29% przelewa się na fundusz akcji zapobiegawczej;
- 1% przeznacza się na cele ogólnej użyteczności.

§ 33. Gdy kapitał zapasowy osiągnie przeciętną roczną sumę składek przypisanych w ostatnich trzech latach, to w latach, w których kapitał zapasowy wysokość tę posiada, nadwyżkę funduszy rozdziela się w sposób następujący:

- a) 30% przelewa się na kapitał zapasowy;
- b) 68% przelewa się na fundusz akcji zapobiegawczej;
- c) 2% przeznacza się na cele ogólnej użyteczności.

R o z d z i a ł XXI.**Pokrycie niedoboru.**

§ 34. Niedobór rachunkowy, jaki okaże się w końcu roku sprawozdawczego w dziale przymusowych ubezpieczeń, pokrywa się przede wszystkim z kapitału zapasowego. Na pokrycie niedoboru można użyć najwyżej połowy kapitału zapasowego, wykazanego w bilansie. Jeżeli połowa kapitału zapasowego nie wystarcza na pokrycie niedoboru, pobiera się składki dodatkowe. Składki te będą obliczane w stosunku procentowym do składek za ten okres sprawozdawczy, w którym powstał niedobór. Wysokość składek dodatkowych oraz termin ich poboru P.Z.U.W. ogłasza w Monitorze Polskim i w pismach codziennych.

R o z d z i a ł XXII.**Przepisy przejściowe.**

§ 35. 1. Umowy ubezpieczenia od ognia, dotyczące budowli podlegających w myśl niniejszego rozporządzenia przymusowemu ubezpieczeniu, wygasają z dniem 31 grudnia 1946 r.

2. Budowle te z dniem 1 stycznia 1947 r. zostają objęte przymusem ubezpieczenia od ognia.

3. Nadpłacone na skutek wygaśnięcia umów składki ubezpieczeniowe zalicza się na poczet składki ubezpieczeniowej z tytułu przymusowego ubezpieczenia budowli od ognia za 1947 r.

4. Budowle stanowiące własność Państwa, związane z gospodarstwem rolnym w rozumieniu przepisów o podatku gruntowym, podlegają przymusowemu ubezpieczeniu od ognia z dniem 1 stycznia 1948 r.

§ 36. 1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą przepisy art. 2 i 19—45 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 3, poz. 23) z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 85, poz. 648, z 1935 r. Nr 90, poz. 576 i z 1938 r. Nr 59, poz. 456).

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Administracji Publicznej:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziem Odzyskanych:

w z. Józef Dubiel

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Jan Dąb-Kociol